

**V Міжнародний симпозиум «Література. Діти. Час» у Миколаєві,
або Мистецтво інтелектуально-творчого єднання**

// Методичні діалоги. Науково-методичний журнал. – К.: 2014 – №5. – С. 52-55.

Цьогоріч Міжнародний симпозиум-проект «Література. Діти. Час» примандрував до Миколаєва. Попри неспокійне сьогоднішнє на Сході, місто, що знаходиться під патронатом Святого Миколая (а він відомий як захисник і покровитель мандрівників і великий друг дітей), радо приймало українських дитячих письменників та науковців-дослідників літератури для дітей та юнацтва. Навіть погода посприяла: дощ, котрий узяв у облогу Україну, чемно поступився місцем сонячній днині, і це додавало особливого настрою усім учасникам. З 1 до 5 червня відбувалися різні заходи: круглі столи для науковців, батьків, бібліотекарів, презентації нових книг, зустрічі з письменниками, наукові діалоги, Усе це проходило під девізом: «Схід і Захід – разом! Ми – за єдину нероздільну європейську Україну!» Забезпечували гармонійне поєднання двох складових: наукову та творчо-літературну, – Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва, Чорноморський державний університет імені Петра Могили, Миколаївська обласна бібліотечна асоціація за підтримки Миколаївської обласної ради. Захід проводився в рамках загальнонаціональної акції «ВСЯ Україна ЧИТАЄ ДІТЯМ! ВСЯ Європа ЧИТАЄ ДІТЯМ». Як завжди, програма була насичена і змістовна, адже організували й координували її президент Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва Уляна Баран (Гнідець) та директор Інституту філології Чорноморського державного університету імені Петра Могили професор Олександр Пронкевич. Долучився до цього й Тарас Кремінь, голова обласної ради м. Миколаєва, який і за службовим

становищем, а найперше за фахом і за духом цілком природно особисто брав участь у проведенні симпозиумного п'ятидення.

Наукові діалоги відбувалися упродовж двох днів і зібрали дослідників дитячої літератури з різних міст України: Києва, Львова, Миколаєва, Запоріжжя, Рівного, Кривого Рогу, Бердянська. Робота конференції «Дитяча література у мультикультурному світі» почалася з пленарного засідання і продовжувалася на секціях. Розглядалися проблеми ідентичності в літературі для дітей та юнацтва, стратегії канонотворення, поетологічні та стильові особливості, жанрові трансформації, етичні та ідеологічні аспекти літератури для дітей та юнацтва. Запитання та дискусії викликали доповіді доктора філологічних наук, професора Олександра Пронкевича «Концепція дитячої літератури Бернардо Ачаги», кандидата філологічних наук, доцента Інституту гуманітарних та соціальних досліджень Національного університету «Львівська політехніка», президента ЦДЛДЮ Уляни Гнідець (Баран) «Порівняння канонічних процесів у розвитку літератури для дітей та юнацтва в Україні та Німеччині», поетеси, перекладача Наталі Трохим «Діти – дітям: феномен реалізованої дитячої творчості в сучасній літературі», кандидата філологічних наук, докторанта Національного університету «Києво-Могилянська академія» Лариси Лебедівни "Роман М. та С. Дяченків "Ритуал": інакшість як шлях до відчуженості", кандидата філологічних наук, доцента кафедри філологічних дисциплін Інституту філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету Богдани Салюк «Мандрівний замок Хаула» Д. В. Джонс і Гайяо Міядзакі: інтермедіальна

взаємодія художнього тексту та екранізації», кандидата педагогічних наук, доцента кафедри української мови та методик викладання Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, голови Рівненської філії ЦДЛДЮ Лілії Овдійчук «Тетралогія Марини Павленко «Русалонька із 7-В...»: жанрово-стильові особливості», аспірантки кафедри літератури та іноземних мов Національного університету «Києво-Могилянська академія» Галини Ткачук «Київський текст української дитячої прози: ідеологічний та міфологічний аспекти», кандидата філологічних наук, доцента кафедри української літератури Запорізького національного університету Січкари Оксани «Твори Галини Малик для дітей у контексті сучасної шкільної літературної освіти», кандидата педагогічних наук, доцента кафедри загального і слов'янського мовознавства Запорізького національного університету Олесі Слижук «Сучасні дитячі твори в новій шкільній програмі з української літератури», кандидата педагогічних наук, учителя-методиста НВК «Школа-ліцей» №19 м. Рівне Світлани Василюк «Чарівний світ у казках В.Королева-Старого «Хуха-моховинка» та Туве Янсон «Капелюх чарівника».

Наталія Марченко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, автор-координатор інтернет-ресурсу «Ключ» презентувала колегам-науковцям, а згодом і дітям оригінальну за змістом і формою біографічну книгу про непрості життєві і творчі дороги Володимира Рутківського «Тексти долі» та нову автобіографічну книгу визнаного майстра пера, лауреата Шевченківської премії «Потерчата».

Студенти, які здобувають кваліфікацію перекладача, мали нагоду послухати лекцію Наталії Трохим, знаного в Україні перекладача, літературознавця, з перших уст.

Упродовж п'яти днів відбулося багато заходів, що зібрали зацікавлених: науковців, вчителів, бібліотекарів. Зокрема, це круглі столи «Дитяча література в Україні», «Дитяча література у шкільній програмі», подіумна дискусія «Навіщо дорослим читати дитячу літературу?», під час проведення яких окреслилося коло проблем та можливостей їх вирішення. Питання щодо побутування різних жанрів (зокрема, фентезі), стилів, тематики та проблематики у сучасній літературі для дітей викликали суперечку, оскільки окремі письменники і дослідники дитячої літератури висловлювали протилежні точки зору. Усі учасники «дорослого» дискурсу висловлювали критичні зауваги щодо нових шкільних програм з української та світової літератури, зокрема, відсутність чіткого дозування класики та сучасної літератури для дітей, непродуманість вибіркового принципу текстуального вивчення творів, що зумовлює певну дезорієнтацію вчителя або ж змушує обирати твори, які вміщені в хрестоматіях невеликими уривками, що призводить до формального ознайомлення з літературними текстами.

Велику аудиторію за кількістю бажаючих висловитися зібрала подіумна дискусія «Навіщо дорослим читати дитячу літературу?», яку модерував: Олександр Пронкевич. Виявилось, що дорослі читають дитячу літературу фахово, оскільки досліджують її, проте переважна більшість читає дітям або разом з дітьми (онуками), тобто долучаються до великого кола шанувальників як мами, батьки, дідусі, бабусі. Проте, як засвідчив Олександр Дерманський, відомий автор гарних дитячих творів, є дорослі, які читають для себе. Мотивація тут різна: особистісні зацікавлення творчістю окремих авторів, занурення в інший, не дорослий і тому привабливий світ, можливість повернення в дитинство тощо. Проте всі учасники цього заходу відзначали несумлінність

багатьох видавництв щодо редагування та оформлення книг, які в гонитві за комерційними вигодами ігнорують змістове наповнення, охайність мовленнєвого оформлення, естетику, санітарні вимоги, зрештою, здоровий глузд, укладаючи невідкоректовані збірки творів, перекладні та оригінальні тексти.

Окрім суто наукових та «дорослих» заходів Миколаїв дитячий захоплено знайомився, слухав, спілкувався з творцями сучасних популярних книг. Миколаївці гостинно зустріли дитячих письменників з усієї України: Володимира Рутківського, Анатолія Качана, Галину Малик, Сашка Дерманського, Наталю Трохим, Оксану Яблонську. Були й місцеві автори, що пишуть для дітей: Віра Марущак, Ірина Гунська, Людмила Чижова.

У рамках дитячого літературного фестивалю «Дивокрай» відбулися майстер-клас «Творче читання», презентація творчості Володимира Рутківського "Джури та всі-всі-всі", літературне свято «Планета бешкетників», авторські читання на вулицях і у бібліотеках м. Миколаєва та с. Рибаківка. Зокрема у Рибаківці більше 500 дітей розпочали оздоровчий сезон у літньому таборі відпочинку.

Повагу і захоплення у мене, як гостя, викликали працівники Миколаївських бібліотек: обласної дитячої бібліотека імені В. Лягіна, Центральної міської бібліотеки імені М. Кропивницького, Центральної міської бібліотеки для дітей ім. Шури Кобера і Віті Хоменка, наукової-педагогічної бібліотеки. Усюди, де відбувалися заходи, було приємно відчувати справжню фахову підготовку і щиру зацікавленість директорів та колективів цих закладів. Потужна робота, яка

ведеться у бібліотеках є свідченням того, що миколаївські діти не поглинуті моніторами комп'ютерами та телеекранами. Адже постійна робота з читачем, застосування сучасних методів впливу, заохочення до сімейного читання, – усе це прилучає дорослих і дітей до книги, до вічних цінностей.

Оскільки випала така нагода, хочу висловити подяку усім миколаївським організаторам V Міжнародного симпозіуму «Література. Діти. Час», зокрема Олександрю Пронкевичу, який узяв на себе організацію, модерування, координування цього масштабного дійства. Думаю, ті, хто потрапив на імпровізовану міні-екскурсію містом з паном Олександром, не розчарувалися. Ми побачили Миколаїв різним: це й давня історія (цілком мирна: суднобудівна, торгова, портова й, одночасно, мілітарна), це привітні люди, які люблять свій край, це активісти-патріоти з плакатами: «Нет Кадыровским и Путинским наемникам», «Сепаратизм не пройдет», які цілодобово чергують біля пам'ятника 68-ми десантникам, де тимчасово був Антимаїлан і сепаратиський табір. Зауважили й просторі вулиці, багато дерев і квітів. Найбільш виразне почуття, що викристалізувалося з-поміж суміші багатьох, – це почуття спільноти. Справді, Схід і Захід разом, а майже всуціль російськомовний Миколаїв у переважній більшості проукраїнськи налаштований. Нам зустрічалися різні люди, працівники багатьох сфер: водії, кондуктори, таксисти, бізнесмени, очільники міста й області, бібліотекарі, педагоги, але приємно, що всі вони позитивні і щирі у своєму ставленні до західняків, до України, що оновлюється, й до такого важливого науково-творчого форуму, який успішно фінішував у місті. Симпозіум поєднав небайдужих дорослих і дітей, які мають спільні цінності, переконання, а свій інтелектуально-творчий потенціал спрямовують на справжню дієву любов до

України та прискорюють процес її поступу до цивілізованого європейського майбутнього.

Дані про автора: **Лілія Овдійчук** – голова Рівненської філії Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана історико-філологічного факультету Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.